

допускающей изменения порядка компонентов в рамках вариантности; лексической устойчивостью, предполагающей наличие лексического инварианта при всей возможной синонимии; морфологической структурой, образованной в данный исторический период; структурно-семантической инвариантностью, создающей невозможность образования иных фразеологизмов с новыми сочетаниями слов. В исследуемых фразеологических/африкических рамках топонимы-компоненты манифестируют двойственный характер:

1) они обладают фразеологическим значением, не допускающим замену топонима на иную подобную единицу (*to set the Thames on fire*);

2) их значение носит ономастический характер и соотносится с единичными понятиями (*to tell a Canterbury tale*). Это сложное структурно-семантическое образование демонстрирует определенное фразеологическое значение и конкретную ономастическую принадлежность.

А.П. Лубінская
БДУКМ (Мінск)

ПРАБЛЕМА «ФАЛЬШЫВЫХ СЯБРОЎ ПЕРАКЛАДЧЫКА» Ў ПРАЦЭСЕ МІЖКУЛЬТУРНАЙ КАМУНІКАЦЫІ (НА ПАДСТАВЕ БЕЛАРУСКАЙ І ПОЛЬСКАЙ МОЎ)

Галоўнай адметнай рысай любога працэсу камунікацыі з'яўляецца абавязковае ўзаемапаразуменне паміж партнёрамі. Інакш губляецца ўсялякі сэнс. Шматлікія даследаванні сведчаць аб тым, што існуе даволі шмат прычынаў для непаразумення. Трэба ўлічваць той факт, што міжкультурная камунікацыя — гэта, у першую чаргу, камунікацыя міжмоўная. У такой сітуацыі асноўнай праблемай з'яўляецца тое, што ўдзельнікі камунікацыі на акту зусім не валодаюць або толькі часткова валодаюць мовай суразмоўцы.

Добрае веданне замежнай мовы — гэта адзін з неад'емных элементаў міжкультурнай камунікацыі. Аднак трэба заўсёды памятаць пра тое, што ў кожнай мове ёсць свае «падводныя камяні». Праблемы з разуменнем могуць узнікаць, калі ёсць некія памылкі ў вымаўленні (пры гэтым справа можа даходзіць нават да анекдатычных сітуацый); калі адзін з суразмоўцаў не валодае належным чынам правіламі граматыкі, уласцівымі для чужой для яго мовы, на якой ён размаўляе з носьбітам гэтай мовы. Але, на наш погляд, найбольшыя цяжкасці паўстаюць тады, калі адбываецца няправільнае выкарыстанне лексічных адзінак.

У многіх мовах існуе пэўная катэгорыя слоў, якія могуць часта ўводзіць у зман і з'яўляцца прычынай грубых сэнсавых памылак. Яны называюцца псеўдаінтэрнацыянальнымі словамі, або «фальшывымі сябрамі перакладчыка». Для тых, хто займаецца перакладам розных тэкстаў (вусна ці пісьмова), такія словы ўяўляюць асаблівую небяспеку. Але і ў працэсе звычайнай вуснай камунікацыі неналежае веданне лексічнага складу іншай мовы можа прывесці да непаразумення.

Ступень няправільнасці інтэрпрэтацыі дадзенай катэгорыі слоў вар'іруецца ў залежнасці ад таго, наколькі роднасныя мовы, носьбітамі якіх з'яўляюцца ўдзельнікі

працэсу камунікацыі. Безумоўна, калі параўноваць, напрыклад, беларускую мову з англійскай, то складаных момантаў можа быць дастаткова шмат. Але і ў выпадку з такімі падобнымі мовамі, як беларуская і польская, як гэта ні дзіўна, таксама могуць узнікаць пэўныя цяжкасці.

Зрэшты, у дадзенай канкрэтнай сітуацыі маюць свой уплыў некаторыя дадатковыя фактары. Па-першае, польская мова значна паўплывала ў лексічным плане на беларускую, у выніку чаго ў апошняй назіраецца вялікая колькасць паланізмаў. А па-другое, трэба ўлічваць той факт, што беларусы ў пераважнай большасці ўспрымаюць іншыя замежныя мовы (у прыватнасці польскую) праз прызму рускай мовы.

Ніжэй прывядзем параўнаўчую табліцу некаторых польскіх слоў з іх значэннямі ў беларускай і рускай мовах.

Польская мова	Беларуская мова	Руская мова
miłość	любоў	любовь (≠ милость)
uroda	прыгажосць	красота (≠ уродство)
ogród	сад	сад (≠ огород)
Польская мова	Беларуская мова	Руская мова
ramię	плячо	плечо (≠ рама)
miasto	горад	город (≠ место)
statek	карабель (≠ статак)	корабль
awantura	сварка, скандал	ссора (≠ авантюра)
woń	пах, духмянасць	аромат (≠ вонь)
baczny	пільны, асцярожны (≠ бачны)	осторожный
dostawka	прыстаўное крэсла, дадатковы ложка	приставное кресло, дополнительная кровать (≠ доставка)

Як бачым, словы, якія могуць увесці ў зман і прывесці да пэўнага непаразумення, маюць розны характар: ці то больш агульны, ці больш спецыфічны. Відавочным падаецца тое, што, каб не рабіць памылак, пры вывучэнні пэўнай замежнай мовы трэба звяртаць увагу на самыя розныя нюансы, асабліва лексічныя.

Т.А. Мазурук
БГЭУ (Мінск)

ПЕРЦЕПТИВНАЯ СТОРОНА ИНОЯЗЫЧНОГО ОБЩЕНИЯ КАК ВАЖНЫЙ ЭЛЕМЕНТ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ

Полноценная совместная деятельность между людьми в обществе происходит в процессе общения, которое является важнейшей составляющей социального взаимодействия. Следовательно, выпускник вуза с целью общения с носителем другого языка, а также в ходе своей профессиональной деятельности должен обладать рядом способностей к межкультурной коммуникации на основе диалога культур.